

ΣΧΕΔΙΑΣΜΑ

Περὶ τῆς ἐν τῷ Ἑλληνικῷ Ἔθνει κατασάσεως τῶν γραμμάτων
ἀπὸ ἀλώσεως Κωνσταντινουπόλεως (1453 Μ. Χ.) μέχρι
τῶν ἀρχῶν τῆς ἐνεστώσης (16') Ἑκατονταετηρίδος.

« Ἡ εὐγνωμοσύνη ἀπαιτεῖ, λέγει εἰς τῶν ἐξοχωτέρων λογίων τοῦ ἔθνους ἡμῶν ¹, νὰ μνημονεύωμεν τῶν ἀρχαιοτέρων διδασκάλων τοῦ Γένους ἡμῶν, καὶ ὠφέλιμον εἶναι νὰ προτιθῆται ἡ ἀρετὴ ἐκείνων καὶ ὁ πρὸς φωτισμὸν τῶν ὁμογενῶν τῶν ζῆλος παράδειγμα μιμήσεως εἰς τοὺς νεωτέρους, καὶ ἀρμόζει νὰ ἀπονέμηται εἰς αὐτοὺς δημοσίως ὁ προσήκων ἔπαινος. » Ἡ εὐγνωμοσύνη κινεῖ καμὲ σήμερον, ἵνα διὰ τοῦ λιτοῦ καὶ ἀτελοῦς τούτου Σχεδίασματος συνεισενέγκω μὲν τὸ λιθάριον μου εἰς τὸ ἔθνικόν οἰκοδόμημα, εἰς οὗ τὴν ἀνέγερσιν συμβάλλεται τὸ καθ' ἑαυτὸν καὶ ὁ ἡμέτερος Σύλλογος, ἅμα δὲ μνημονεύσω τῶν μετὰ τὴν ἄλωσιν τῆς βασιλίδος τῶν πόλεων ἀοιδίμων πατέρων καὶ διδασκάλων ἡμῶν, οἵτινες ἐν χρόνοις δυστυχέσι βιοῦντες, ἐν περιστάσεσι καὶ καιροῖς δεινοῖς ἐκαλλιέργησαν κατὰ τὸ δυνατόν τὰ γράμματα, οὕτω δὲ διετήρησαν τὴν θρησκείαν καὶ τὴν γλῶσσαν, τὰ τιμαλφέστερα ἡμῶν πράγματα. Περιηγηταὶ ἐπιπόλοιοι τὰς καθ' ἡμᾶς χώρας περιηγούμενοι μετὰ τὴν τοῦ Γένους κάκωσιν πολλὰ καθ' ἡμῶν ἀνά τὴν Δύσιν διὰ τῶν συγγραφῶν τῶν κατεψεύσαντο· τῶν δὲ ἡμετέρων ἔνοι ὡς χρησμούς τὰ τῶν ἀλλογενῶν ἐκλαμβάνοντες ἐθεώρουν μετ' ἐκείνων τὸ ἔθνος ὁμάδα βαρβάρων, παρ' ἧ οὐ μόνον τὰ φῶτα εἶχον ἐκλείψει τέλεον, ἀλλὰ καὶ οὐδενὸς εἶδους Σχολεία ὑφίσταντο, ὃ δὴ χερίστον, ὅτι καὶ αὐτὸς ὁ ζῆλος τῆς ἐκπαιδεύσεως, δι' ὃν τὸ

(1) Φίλιππος Ἰωάννου ἐν τῇ εἰς Γρηγόριον Κωνσταντῶν Ἀκαδημαϊκῆ Λόγῳ.